

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/190/2018
Identifikačné číslo spisu:	8611203451
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8611203451.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a členov senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Soni Mesiarkinovej, v spore žalobcu JUDr. H. L., súdneho exekútora so sídlom exekútorského úradu vo R., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom kancelárie vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej Slovenskej sporiteľni, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00151653, o zaplatenie 8 040,77 eur s príslušenstvom, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Bratislava III pod sp.zn. 10C/110/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. novembra 2014 sp.zn. 6Co/727/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou žalobca požadoval, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovanou zaplatiť mu 8 040,77 eur spolu s úrokom z omeškania ročne od 11. júna 2008 do zaplatenia a náhradu trov konania. Ako rozhodujúce skutočnosti uviedol, že žalobou sa domáha náhrady škody, ktorú mu žalovaná spôsobila tým, že v exekúcii vykonávanej príkazom pohľadávky z účtu žalovaná, hoci jej bol doručený príkaz na začatie exekúcie „vykonávala na účte povinného obraty“ v celkovej výške 47 734,06 eur. Z uvedenej sumy bola z dôvodu exekúcie ale poukázaná len suma 5 163,64 eur, a vo zvyšku 42 570,42 eur „boli výbery v rozpore so zákonom“. Exekúciou boli vymáhané aj trovy exekúcie, ktoré v dôsledku konania žalovanej v rozpore so zákonom č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) neboli uhradené, čím mu vznikla škoda, ktorú uplatňuje v pomernej časti.

2. Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 4. júna 2014 č.k. 10C/110/2011-122 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 8 040,77 eur spolu so 14,25 % úrokom z omeškania ročne od 11. júna 2008 až do zaplatenia a náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku citoval, okrem iného, ustanovenia § 95 ods. 3, § 96 ods. 3, § 97 a § 200 ods. 3 Exekučného poriadku. Zisteným skutkovým stavom mal za preukázané, že žalovaná porušila svoje povinnosti, ktoré jej vznikli doručením príkazu na začatie

exekúcie a exekučného príkazu, keď nezablokovala účet povinného, povinnému umožnila disponovať s peňažnými prostriedkami na jeho účte, resp. nepoukázala oprávnenému, „t.j. aj navrhovateľovi“ pohľadávku a jej príslušenstvo. Žalobca náhradu takto vzniknutej škody uplatnil riadne a včas, a preto námietka premlčania jeho práva uplatnená žalovanou nie je opodstatnená.

3. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 24. novembra 2014 sp.zn. 6Co/727/2014 zmenil odvolaním žalovanej napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania. Podľa odvolacieho súdu „So zreteľom na to, ako a čím žalobca vymedzil skutkový rámec, z ktorého vyvodzoval svoj nárok na zaplatenie požadovanej sumy, bolo treba zistiť, z ktorého právneho vzťahu sa vyvodzuje návrhom uplatnený nárok (predmet súdneho konania). Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca pre uplatnenie nároku na zaplatenie spornej sumy považoval za rozhodujúcu skutočnosť, že banka v exekučnom konaní porušila povinnosti vyplývajúce pre ňu z Ex. poriadku tým, že napriek doručeniu príkazu na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke umožnila povinnému vykonávať obraty z účtu, čím znemožnila úhradu vymáhanej pohľadávky vrátane odmeny exekútora v takej výške, aká by mu prislúchala, ak by k tomuto porušeniu zo strany banky nedošlo. Teda svoj nárok (ktorý právne kvalifikoval ako nárok na ‚náhradu škody‘) žalobca vyvodzoval z právneho vzťahu, ktorý vznikol medzi ním ako súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť a bankou (ktorá bola povinná zablokovať účet povinného na základe jeho príkazu), teda vzťahu, ktorý sa zrejme netýkal niektorej z typických súkromných oblastí života fyzickej osoby alebo existencie právnickej osoby. Preto na posúdenie opodstatnenosti uplatneného nároku bolo treba ustáliť, či išlo medzi súdnym exekútorom (žalobcom) vykonávajúcim exekučnú činnosť a bankou (žalovanou) ako povinnou plniť príkazy exekútora o vzťah vyplývajúci zo súkromného práva, alebo o verejnoprávny vzťah, pričom treba vychádzať aj z právneho postavenia súdneho exekútora definovaného Ex. poriadkom. Následne potom bolo treba posúdiť, či vzhľadom na povahu tohto vzťahu (vyplývajúceho z Exekučného poriadku) mohlo dôjsť na strane súdneho exekútora ku ‚vzniku škody‘, a ak áno ustáliť, akým právnym prepisom sa tento zodpovednostný vzťah spravuje. Treba zdôrazniť, že žalobca je povinný žalobou uplatnený nárok vymedziť iba skutkovo. Právne posúdenie zistených skutkových okolností a ich podriadenie pod určitú právnu normu je úlohou súdu.“ Odvolací súd ďalej dôvodil: „Účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný, iné osoby sú účastníkmi len v tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor (§ 37 ods. 1 Ex. poriadku). Ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ust. §§ 95, 96 ods. 3, §§ 97, 98 a 99, môže sa oprávnený na súde domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov (§ 103 Ex. poriadku). V zmysle § 37 ods. 1 Ex. poriadku je teda oprávnený účastníkom exekučného konania, pričom súdny exekútor je takýmto účastníkom len pri rozhodovaní súdu o trovách exekúcie. Osoba oprávneného je tak odlišná od osoby súdneho exekútora. Keďže ust. § 103 Ex. poriadku upravuje možnosť domáhať sa nároku proti banke len pre oprávneného, súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na uplatnenie si uvedeného nároku. Trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196 Ex. poriadku). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku (§ 200 ods. 1 Ex. poriadku). Za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Náklady podľa § 196 uhrádza povinný (§ 197 ods. 1 Ex. poriadku). Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia exekútor môže požadovať od oprávneného primeraný preddavok na odmenu a na náhradu hotových výdavkov. Odvolací súd poukazuje na pojmový a aj významový rozdiel medzi platením trov konania a náhradou trov konania. Pokiaľ ide o platenie trov konania, tak trovy akéhokoľvek civilného konania, teda aj exekučného konania znáša každý účastník tohto konania sám zo svojho, t.j. každý účastník konania si svoje trovy (náklady) konania platí sám zo svojho a až následne po zaplatení trov konania prichádza na rad otázka náhrady, resp. akéhosi preplatenia účastníkom konania už zaplatených, resp. vynaložených trov. Z citovaných ustanovení Ex. poriadku rovnako vyplýva, že trovy exekučného konania platí, resp. znáša v prvom rade oprávnený z exekúcie, od ktorého má súdny exekútor napr. právo požadovať predbežne aj ‚zaplatenie‘ preddavku na tieto svoje trovy (§ 197 ods. 2 Ex. poriadku), alebo sa môže domáhať od oprávneného zaplatenia všetkých nevyhnutných trov exekúcie (§ 203 ods. 1 a 2 Ex. poriadku). Až následne má, tak ako to je uvedené v druhej vete § 200 ods. 1 Ex. poriadku, oprávnený aj exekútor nárok na ‚náhradu‘

trov, ktoré už boli vynaložené na účelné vymáhanie nároku, pričom podľa § 197 ods. 1 Ex. poriadku tieto náklady „uhrádza“ (nie platí) povinný. Z toho je zrejmé, že trovy exekučného konania vynaložené na vymozenie oprávneného nároku oprávneného v prvom rade znáša, resp. platí sám oprávnený zo svojho, od ktorého sa teda môže súdny exekútor predovšetkým domáhať ich zaplata za to, že pre oprávneného tento jeho oprávnený nárok vymohol. Až následne má oprávnený (kvázi veriteľ) právo na náhradu ním už vynaložených trov, a to od povinného (kvázi dlžník), pričom v prípade vymozenia pohľadávky oprávneného prikázaním z účtu povinného v banke sa v podstate prenáša povinnosť platiť oprávnenému z povinného (dlžník) na jeho banku (poddľžník). Z tohto hľadiska je logickým záverom aj ust. § 103 Ex. poriadku, v zmysle ktorého je explicitne práve oprávnenému priznané právo domáhať sa proti banke (poddľžníckou žalobou) zaplata toho, čo oprávnený vynaložil zo svojho, hoci tak urobiť nemusel, keby banka (ako poddľžník) postupovala v súlade s ustanoveniami Ex. poriadku. Vzhľadom na tieto skutočnosti odvolací súd po právnej stránke posúdil vec tak, že ide o tzv. poddľžnícku žalobu, ktorou sa v zmysle Ex. poriadku iba oprávnený z exekúcie môže domáhať voči banke plnenia všetkých nárokov vrátane trov exekútora, na zaplata ktorých by mal nárok, resp. ktoré nároky by mu patrili alebo ktoré by nemusel vynakladať zo svojho, keby banka konala v súlade s Ex. poriadkom (viď závery uvedené v náleze ÚS SR sp. zn. II. ÚS 314/2011-37). Žalobcovi v prejednávanej veci chýba aktívna vecná legitímácia. Ak by totiž aj žalovaná (banka) nepostupovala v súlade s ust. §§ 95 až 99 Ex. poriadku, právo domáhať sa zaplata peňažnej čiastky zahŕňajúcej okrem trov exekúcie aj samotnú vymáhanú pohľadávku, na ktorú má oprávnený právo (pri správnom postupe žalovanej), patrí výlučne oprávnenému a nie exekútorovi (§ 103 Ex. poriadku). Inými slovami, v prípade porušenia povinností vyplývajúcich pre žalovanú z Ex. poriadku, je na oprávnenom, aby sa domáhal poddľžníckou žalobou okrem iného aj náhrady trov exekútora.“

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že ho podáva z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho nebol dostatočne zistený skutkový stav veci. Žalobca za nenáležitý považuje poukaz odvolacieho súdu na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II ÚS 314/2011, pretože ten sa týka poddľžníckej žaloby, ako jeho žaloba v danej veci nie je. Žalobou sa domáhal náhrady škody za to, že žalovaná nepostupovala tak, ako jej to ukladá Exekučný poriadok. Žalobca oponuje záveru odvolacieho súdu, že trovy každého civilného konania, teda aj trovy exekučného konania, znáša každý účastník sám. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 49/2003, v súvislosti s ktorým vytýkal odvolaciemu súdu, že sa riadne nevyrovnal ani s právnym postavením súdneho exekútora. Inak by neprijal záver, že trovy súdneho exekútora (orgánu verejnej moci) si bude v konaní o poddľžníckej žalobe uplatňovať oprávnený (súkromná osoba). „Ak by malo platiť, že o uplatňovaní nárokov súdneho exekútora (orgánu verejnej moci) bude rozhodovať súkromná osoba, či podá poddľžnícku žalobu alebo ju nepodá a porušovatelia EP nebudú znášať žiadne následky, skončí v SR vymožitelnosť práva aj bez zrušenia EP, lebo súdni exekútori nebudú mať ako financovať chod exekútorských úradov“. Žalobca v závere dovolania zdôraznil, že: „Môj nárok, vo vzťahu k žalovanej, je nárokom na náhradu škody, ktorú mi spôsobil porušením právnej povinnosti, svojím zavinením a v príčinnej súvislosti so svojím konaním, aj keď výška tejto škody zodpovedá výške trov exekúcie, patriacej mi podľa EP. Trovy exekúcie môže platiť len účastník exekučného konania, náhradu škody ten, kto ju zavinil a spôsobil, v súdnej veci je to žalovaná. Žalovaná mi spôsobila škodu porušením § 96 ods. 3 EP.“

5. Žalovaná navrhla dovolanie žalobcu pre jeho obsahové nedostatky odmietnuť, resp. zamietnuť pretože jeho dôvody nie sú dané.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť. Vychádzal pritom z týchto záverov:

7. Dovolanie bolo podané (elektronicky) 21. januára 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 (ďalej aj ako „CSP“) platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Zohľadňujúc vzájomnú

koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných do 30. júna 2016, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní, sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery prijaté v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 36/1995).

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

9. Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenený rozsudok súdu prvej inštancie, a je teda prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie vyvolalo preto v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP). Žalobcom napadnuté rozhodnutie bolo preto možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

10. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby vždy (teda aj vtedy ak dovolanie bolo prípustné podľa ustanovení § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p.) ex offio skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., resp. k tzv. inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd také vady konania ale nezistil; existenciu takých procesných väd naostatok ani žalobca netvrdí.

11. V dovolaní žalobca oponuje právnenému záveru odvolacieho súdu, že v danej veci ide o tzv. poddlžnicu žalobu, ktorou sa v zmysle Ex. poriadku iba oprávnený z exekúcie môže domáhať voči banke plnenia všetkých nárokov (vrátane trov exekútora), na zaplatenie ktorých by mal nárok, resp. ktoré nároky by mu patrili alebo ktoré by nemusel vynakladať zo svojho, keby banka konala v súlade s Exekučným poriadkom, a tvrdí, že jeho žaloba je žalobou o náhradu škody. Podľa dovolacieho súdu ale žalobca tak robí neopodstatnene.

12. Podľa dovolacieho súdu sú právne závery odvolacieho súdu riadne odôvodnené. Dovolací súd sa týmito závermi, ktoré sú súladné s podstatou a zmyslom aplikovaných právnych noriem, v celom rozsahu stotožňuje a na ne v podrobnostiach odkazuje. Odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí zaujaté názory, zhodné s názormi prezentovanými v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 7Co/44/2010, vydaným vo veci Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 44C/103/2009, za ústavne súladné, neodporujúce podstate a zmyslu aplikovaných právnych noriem, považoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 20. októbra 2011 sp.zn. II. ÚS 314/2011.

13. Pokiaľ žalobca považuje za nenáležitý poukaz na ostatne uvedený nález, pretože sa ten podľa jeho názoru týka výlučne poddlžnickej žaloby, ktorú on ale nepodal, ale svojou žalobou sa domáhal náhrady škody za to, že žalovaná nepostupovala tak, ako jej to ukladá Exekučný poriadok, dovolací súd v súlade s odvolacím súdom uvádza, že so zreteľom na to, ako bol v žalobe vymedzený skutkový rámec, z ktorého žalobca vyvodzoval uplatnené právo, bolo nepochybné, že takto formulovaná žaloba napĺňa znaky žaloby poddlžnickej, a nie žaloby o náhradu škody. Žalobca okrem vymedzenia konania žalovanej, ktorá mala porušiť svoje povinnosti, aké jej ukladajú ustanovenia § 95 ods. 3, § 96 ods. 3 a § 97 Exekučného poriadku (porovnaj str. 2, ods. 3, 5 a 6 žaloby), teda povinnosti, ktoré pre banku vyplývajú z procesného predpisu, v dôsledku porušenie ktorých sa oprávnený môže na všeobecnom súde banky domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne (poddlžnicia žaloba), žiadnym spôsobom nevymedzuje, v čom podľa neho má spočívať škoda ako

majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení majetkového stavu poškodeného v porovnaní k časovému medzníku, keď došlo k škodlivej udalosti. Táto škoda rozhodne nemohla spočívať v dosiaľ právoplatným rozhodnutím nepriznanej pohľadávke na náhradu trov konania (nález Ústavného súdu SR zo 17. decembra 2004, sp.zn. II. ÚS 31/04).

14. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

15. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože jej v tomto konaní žiadne nevznikli.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.